

ikke have faaet den Hjælp og Veiledning fra Ministerens Side, som vi havde ventet at faae, og som vi ialtsald havde troet vilde være bragt tilstede ved Ministerens Samarbeiden med Udvalget. Spørgsmaalet er jo, om man, som de faktiske Forhold ere omkring i Landet, vil begaa en Uretferdighed ved at ordne Forholdet, som vi have foreslaaet det ordnet. For det Første maa der spørges: Hvor er det Tilfældet, hvorvidt er det Tilfældet, i hvor mange Egne af Landet gjælder det, at Godseieren faar 1 à 2 Mk. mere pr. Ld. af den Sæd, som Tiendeyderen skal yde in natura, og i hvilke Egne er det Modsatte Tilfældet? Og selv om det er givet, at der er Egne, hvor Godseierne saaledes faae 1 à 2 Mk. mere pr. Lønde, saa er der her et Forhold, som jeg tiltaar, det vil være noget vanskeligt for Ministeren at faae faktisk konstateret, men som det dog ved Sagens Behandling har megen Interesse at vide rigtig Bæst med, hvortil Ministeren ogsaa nærmest kunde indsamle Bidrag. Det er nemlig dette: Hvorledes hænger det sammen med de saa Skilling, der betales mere? Hvorfor betales de? Er det, fordi Kornet er bedre? Er det, fordi Kapitelstarten er sat for lav? Er det Kapitelstarten, vi skulle rette ved den Konvertering, her finder Sted? Eller er det ikke et specielt Forhold, som Lovgivningen fornuftigvis slet ikke bør tage Hensyn til? Jeg skulde være tilbøielig til at tro, at ialtsald mange Steder hænger det saaledes sammen med de Skilling, der betales mere af Kjøbmanden, at han ikke giver dem, fordi Kornet er bedre, eller fordi der efter Prisforholdene maa ydes Mere end efter Kapitelstarten, men af den ganske simple-merkantile Grund, at han faar en Del Handel ved de Folk, der skulle aflevere Tienden til ham. Det, at Kjøbmanden opkræver paa Godseiernes Begne, kan skaffe ham en Fordel. Man ser i mange Forhold, at Folk besørge en Opkrævning temmelig billig, fordi de have en indirekte Fordel ved denne Opkrævning. Jeg skulde være tilbøielig til at tro, at saaledes hænger det sammen med denne Mark, som Kjøbmændene betale mere; men er det Tilfældet, er det et stort Spørgsmaal, om den strengeste Retferdighed kræver, at der ved Konverteringen skal tages Hensyn dertil. Som sagt, Hovedspørgsmaalet er, at disse faktiske Forhold skulde vi, netop som den ærede Minister havde stillet sig, og som vi havde stillet os, have fuldstændig klæret og tydeliggjorte, og vi maatte have ventet, at Ministeren havde fremfor Alt gjort Skridt til i denne Henseende at opnaa, hvad der kunde opnaas.

Indenrigsministeren (Kobiefen): Forinden Debatten gaar videre, skal jeg dog gjøre en Bemærkning til det ærede Medlem, der nu satte sig. Han forlangte, at Regjeringen skulde

skaffe alle faktiske Oplysninger vedrørende dette Forhold, og han mente, at man med Dette kunde have ventet, at dette var sket, naar Ministeren havde udtalt sig derhen, at han i Tanken og Principet billigede en saadan Afløsning, naar der kunde findes en retsærdig Form derfor; det skulde da være Ministerens Sag at skaffe disse faktiske Oplysninger. Jeg skal dertil strax bemærke, at det, naar der ved privat Initiativ indbringes et Lovforslag — og det ærede Medlem er jo en af Indbringerne — er de Herrers Sag, ikke blot paa Papiret at henkaste 2—3 Linier, men virkelig at have undersøgt Sagen saaledes, at de med nogen Forstand, nogen Grund og nogen Begrundelse kunne fremlægge et saadant Forslag. Selv om Regjeringen ikke i Principet modsætter sig Forslaget, er det ikke dens Sag at søge at tilvejebringe alle mulige Oplysninger derom for at gjøre det til et passende Lovgivningsstema; det bør, naar det indbringes som Forslag her, ikke være en løs Tanke, men støttet paa Grunde. Forslaget kom første Gang til Forhandling her den 26de November, og Ingen vil dog forlange, at Regjeringen fra den Tid til nu skulde have tilveiebragt alle de Oplysninger, som for en meget stor Del skulde søges hos Private. De maa nemlig søges hos private Mænd, der med deres Bøger kunne dokumentere, hvor Meget over Kapitelstarten de have faaet for deres Tiende, da de folgte, og dette maa ikke alene opgives for det sidste Aar, men for nogle Aar, for at man yderligere kan godtgjøre, at det ikke er et Forhold, der enkeltvis har fundet Sted, men en Tilstand, der har udvillet sig gennem flere Aar. Disse Fordringer om Oplysninger kunne være naturlige og rimelige, naar Regjeringen forelægger et Lovforslag, og de kunne derhos være ønskelige, naar Regjeringen erklærer sig villig til med passende Tid dertil at skaffe dem tilveie, men saadanne lette og utilfredsstillende Oplysninger, som kunne skaffes tilveie paa den Tid, der har været, kunde Regjeringen efter min Mening ikke engang være bekendt at forelægge, naar derpaa skulde begrundes Foranstaltninger, som medførte en Tvang, og som muligvis vilde have Eiendomsrettens Krænkelser til Følge. Det synes mig saaledes, at den Fordring, den ærede Kaler sidst kom med, mildest talt var noget let.

Thorup: Alle ere vistnok enige om, at man i dette Thing nødig skal begaa en Krænkelser af Eiendomsretten; saavel Flertallet som Mindretallet er vistnok enig derom. Jeg skal ikke opholde mig ved, hvad Flertallet har udtalt i Betænkningen, eller hvad Ordføreren her idag har udtalt, thi jeg kan ganske slutte mig dertil; men jeg kan ikke undlade at sige enkelte Bemærkninger til de Udtalelser, der ere komne fra to ærede Medlemmer fra Mindretallet. Jeg kan godt forstaa deres første Udtalelse i Betænkningen, at de ikke